

VESTI IZ SLOVENIJE

21 LJUDI UBITIH. — Velika železniška nesreča se je dogodila v noči med 5. in 6. julijem na progi med Uroševcem in Grlico. To je v Makedoniji na progi Beograd-Skopje. Zadelo sta skupaj potniški vlak in premikalna lokomotiva. En potniški voz je bil tako razbit, da je izgubilo življenje 21 ljudi, 11 pa jih je bilo težje ranjenih. Pri tej nesreči je bilo zanimivo, da je vlada štiri dni zadrževala vsako poročilo v listih. V Jugoslaviji pač ni svobode tiska in tudi ne svobode poročanja o nesrečah. Vse mora biti pod strogo državno kontrolo. Uradno poročilo pravi, da so bili na vlak ljudi, ki so prihajali iz Albanije. V tistih dneh so, kakor znano, Albanci izgnali Jugoslovane. Albanija se je namreč postavila na stran Kominformine in proti Titu. Posledica je bila, da je Albanija, ki jo je dejansko Jugoslavija redila, izgnala Titove ljudi. Ob tej nesreči so, tako izgleda, trpeli ravno taki iz Albanije izgnani titovci. Zato so nekateri tuji listi imeli poročilo, da ta železniška nezgoda ni bila navadna nesreča, ampak atentat. Ne da se dognati, ali je ta zadnja vest resnična. PROGA NIKŠIČ — TITOGRAD. — Pisali smo že o tem, da je v glavnem dovršena nova (Zalje na 3. strani)

Med Slovenci po svetu

Argentina Trdo gre pa še kar gre, tako nekako bi označili življenje naših novih naseljencev. Družine imajo posebno hude težave s stanovanji, ker je stiska zanje. Vendar se je kar nekaj 80% naših ljudi doslej ustavilo v glavnem mestu Buenos Aires. Ze zadnjih smo poročali, da so si nekateri pridni naši ljudje že napravili samostojne delavnice in podjetja, ko so komaj par mesecev tu v novem svetu. Danes dodaja mo, da je 24. julija začela poslovati nova slovenska trgovina z urami in zlatarstvo. Lastnica je bivša lastnica trgovine A. Božič v Ljubljani. Trgovina je lepo opremljena, krasi jo izredno lepa zbirka slovenskih umetnin, med katerimi so izvirna dela Jakopiča, Jame, Sternena in drugih slovenskih slikarjev. V nedeljo 18. julija sta se poročila v cerkvi sv. Julije g. Janez Brula iz Talčega vrha, občina Črnomelj in gdnca Vladimir Vitrih iz Loža. Naš naseljeniški župnik Anton Orehar ju je poročil. Naj danes povem še nekaj o dveh drugih malih slovenskih naselbinah: Ushuaia in Cordoba. Tu je zima. Ushuaia je postala sedaj pozimi za Slovence, vaje snega, nenavadno lepa in za sportnike tudi zanimiva. V zadnjih dneh je padlo okoli 25 cm snega in tudi temperatura je padla do 8 stopinj pod ničlo. Delo je zaradi tega oteženo. Vreme je vlažno. Večini bo kmalo potekla delovna pogodba in vam bodo potem še

Trl na dan

Torej Prosveta je srfotala in se je končno le "orientirala," da je udarila po Moskvi, ki ji pripisuje greh spora s Titom.

Prosveta pravi "da se n.d tem sporom raduje mednarodna reakcija z Vatikanom na čelu, torej gre za sluga Moskvi, ki igra direktno v roke tej reakciji." Torej Moskva se je zvezala z Vatikanom proti Titu... o, joj...

Slaba bo predla zdaj Moskvi, ko se je enkrat zamerila Prosveti. Zdal prizna, da za Tita ni več vrnitve k Moskvi. Kam pa? Morda kot begunec k zapadnim zaveznikom? Ali bo potem to, kar so tisoči beguncev iz Jugoslavije, in ali ga bo potem Prosveta prav tako zmerjala, kot begunce?

General Zdanov nenadoma umrl

Moskva. — Umrl je Andrej Zdanov, tajnik Komunistične stranke Rusije, general sovjetske vojske, bivši branilec Leningrada in mož, ki so ga smatrali za enega izmed kandidatov za naslednika Stalina. Bil je star šele 52 let. V zadnjem času je stopil v ospredje pri konferenci Kominforme v Romuniji, ko je bil najodličnejša in najmočnejša komunistična osebnost med tistimi, ki so obdoli Tita in njegovo vodstvo komunistične stranke v Jugoslaviji. Bil je rojen 26. februarja 1896 v Mauriopol v severnem Kavkazu. Ze v šestnajstem letu je postal komunist. Študiral je agrikulturno. Sodeloval je v oktobrski revoluciji leta 1917. Leta 1925 je prvič kandidiral za člana centralnega komiteta stranke. Leta 1934 ga je Stalin izbral za svojega naslednika v tajništvu stranke. Bil je znan kot najintimnejši Stalinov sodelavec. Bil je po rodu Georgijec kot Stalin. Kasneje je bil član politbiroja, šef tajne policije, komisar za Finsko med vojno, član sovjetske komisije za sojenje vojnih zločincev v Sovjetski zvezi. Sovjetsko poročilo pravi, da je bil zadnji čas zelo bolan. Pokopali ga bodo z vojaškimi in državnimi častmi Sovjetske Zveze.

Češki škofje v borbi s komunistično vlado

Praga. — Češki škofje so izdali posebno pastirsko pismo, v katerem objavljajo svoje pritožbe proti sedanjemu komunističnemu režimu v češki državi. Navajajo, da je komunistična vlada brez potrebe povzročila spor med Cerkvijo in državo. Vlada je omejila delovanje katoliških šol, zatira katoliško časopisje, verske in dobrodelne katoliške organizacije ter omejuje in s šikanami preprečuje javne cerkvene manifestacije in pobožnosti. Škofje ugotavljajo, da na Češkem komunistična vlada vztrajno ruši svobodo vseh cerkvenih ustanov.

Komuniste iz šol zahteva sen. Bricker

Columbus. — Senator John Bricker je govoril o šoli in vzgoji v Združenih državah in zahteval, da je potrebno odpušiti vsakega učitelja v vsaki šoli in vzgojnemu zavodu, če ni popolnoma prepričan ameriški demokrat in ne uči in brani našega načina življenja. Ves njegov govor je bil naperjen proti komunistom in njihovim podpornikom, ki so uspeli, da so dobili nekatera važna mesta v ameriškem šolstvu.

Krščanski demokrat Schuman rešuje francosko krizo

Pariz. — Predsednik Krščansko demokratske stranke Robert Schuman je dobil in sprejel mandat za sestavo nove vlade. Pri odhodu od predsednika republike Auriola je dejal častnikarjem. Vem zelo dobro, da nisem rešil še nič. Vendar imam občutek, da Francija v tem trenutku zelo nujno potrebuje redno ustavno vlado. Bom storil to kakor sem obljubil predsedniku in zaprosil bom parlament za zaupanje.

Schuman sestavlja francosko vlado

Pariz. — Robert Schuman, predsednik Krščanske demokratske stranke je sprejel nalogo, da poskusi sestaviti novo francosko vlado. Predstavil se je parlamentu, zahteval zaupnico in obljubil, da bo zvišal plače. Sodijo, da bo v parlamentu dobil potrebno večino glasov.

Vodilni duhovnik aretiran na Poljskem

Varšava. — Policija je aretirala vodilnega katoliškega duhovnika Msgr. Sigmund Kaczynski-a, ki je bil med vojno pri poljski vladi v izgnanstvu v Londonu, nekaj časa tudi minister za prosveto kot zastopnik poljske krščanske delavske stranke. Po vojni se je vrnil na Poljsko, kjer je zelo spretno branil pravice Cerkve in katoličanov napram komunističnim režimom.

NOVI GROBOVI

Fred B. Drenšek. — Kakor smo že včeraj poročali je umrl Fred B. Drenšek, 20605 Chickasaw Ave. Za ljubljeno soprogo žaluje žena Mrs. Catherine rojena Mullen, otroci Patricia, Russell, Karen in Kathleen, bratje in sestre Edward, Mrs. Ann Smerdel, Mrs. Rose Bartol, William, Herman in Mrs. Lucille de Angelo. Starši njegovi, Jožefina in Alojzij so že umrli. Pokojni je bil uslužben pri Graphite Bronze Co. Truplo leži v pogrebni zavihdu Monreal Co., 15144 Euclid Ave. pri Shaw. Pogreb bo v četrtek 2. septembra ob deseti uri dopoldne iz omenjenega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Pavla, Chardon Rd.

Frank Jurca

Sinoči je umrl ob sedmi uri Frank Jurca. Srce mu je odlovedalo. Star je bil šele 49 let. Stanoval je na 1169 E. 61 St. Rojen je bil v Astola, Pa. Delal je kot natakari pri Jožef Vidmarju. Tu zapušta soprogo Julijo, rojeno Vokač, dve hčeri, Ivanko in Dolores, očeta Franca, brata Edwarda in Williama, sestre Mrs. Marie Riehl, Mrs. Agnes Schalamann, Mrs. Josephine Vidmar, Mrs. Stella Hodona in Danijelo. Za njim žaluje še več drugih sorodnikov. Pogreb bo iz Zakrškovega pogrebnega zavoda.

Mike Zavašnik

Včeraj popoldne ob 4:15 je zatnil trudne oči slovenski pionir Mike Zavašnik. Bil je bolehen zadnja štiri leta. Kakih 45 let je stanoval na 1877 E. 43 St. Med ljudmi je bil poznan prevoznik s konjičkom in vozom, ki je bil družinam na razulogalo za vsakovrstno domačo potrebo. V prvih letih je tudi preskrboval mnogim družinam suho mesnino in domače klobase. Tako je preživljal sebe in svoje, ker ni bil telesno dovolj zdrav, da bi delal v tovarnah.

Rajni je bil doma iz Glinice pri Ljubljani, poznan pod imenom Bregarjev. V Ameriki je bil 48 let. Tukaj zapušta soprogo Marijo, rojeno Bergan, sina Mihaela, hčer Mrs. Ano Cerar, brata Janeza, sestro Mano v Dravljah v stari domovini, štiri nečake in nečakinje. Truplo bo položeno danes ob 7. uri na oder v pogrebni zavodu A. Grdina in Sinovi. Pogreb bo v petek v cerkev sv. Pavla ob 9:30. Pokopan bo na Kalvariji.

Varnostni svet odklonil sovjetski dnevni red

Lake Success. — Varnostni svet Zveze Narodov je odklonil razpravljati o vsem dnevnem redu, ki ga je predložil začasni predsednik, ukrajinski delegat Malik. Malik je sklical sejo, ne da bi bil poprej obvestil vsaj glavne delegate o svoji nameni.

Wallace ne more niti govoriti

Charlotte, N. C. — Predsedniški kandidat Henry Wallace ima na vsej svoji poti veliko neprilik. Tu so ga sprejeli ljudje zopet z jajci in paradizniki in mu niso pustili govoriti, da je 15 minut skušal začeti svoj govor. Vpitje in kričanje proti njemu je bilo tako močno, da se ni slišala nobena beseda. Policija ga je ščitila, ko je stopil iz avtomobila in mu delala prostor. Policija je budno pazila, da je preprečila vsaka večja nasilja bodisi proti kandidatu ali proti njegovemu spremstvu. Aretirala je tri osebe, ki so obtožene, da so delale nered.

V zvezi z vsem, kar se je Wallace-u zgodilo na njegovi propagandni poti v North Carolina, je predsednikov tajnik Charles Ross izjavil časopisju, da predsednik Truman močno oboja tako nastopanje in smatra, da je metanje jajc in podobnih stvari proti g. Wallace-u popolnoma neameričansko in da ljudje s tem krjajo ameriški "fair play."

Honolulu. — Armada je odpuštila na Havajih 500 civilnih oseb, ki so bile tukaj v službi. Odpušeni so razni poklici, inženirji knjigovodkinje, vrtnarji in tako dalje.

Razne najnovejše svetovne vesti

Tito odstranil nezanesljive ministre - Kardelj zunanji minister - Ranković podpredsednik - V Albaniji čistijo in zapirajo titovce - Konferenca vojaških guvernerjev v Berlinu.

BELGRAD. — Tito je preosnoval svojo vlado. Stanoje Simić, dosednji minister zunanjih zadev je dobil brezpomembno mesto ministra brez portfelja. Na njegovo mesto je prišel kot zunanji minister Edvard Kardelj, ki bo obdržal tudi mesto podpredsednika vlade. Podpredsednika sta postala tudi Aleksander Ranković, minister notranjih zadev in šef OZNE ter Blagoje Nešković, predsednik vlade Zvezne republike Srbije. Svetozar Vukmanović je imenovan za ministra za rude, Radoljub Colaković pa minister za šolstvo. Dosednji minister za šolstvo Vladislav Ribnikar je odpadel. Minister za zdravstvo pa Pavle Gregorič. Ves smisel preosnove kabineta je v tem, da so važnejša mesta zasedli izključno ostri Titovi pristaši, ki ga podpirajo v njegovem boju s Kominformo.

TIRANA, ALBANIJA. — Albanska vlada je dala aretirati kakih 3 tisoč državljanov tekom zadnjih dveh mesecev. Aretirani so bili sami pristaši zveze med Albanijo in Jugoslavijo. Mnogo Albancev je zbežalo tudi preko meje v Jugoslavijo. Med aretiranimi je tudi Huri Huta, tajnik Jugoslovansko-albanskega društva, ki je bil šef albanske delegacije na konferenci Zveze narodov za svobodo tiska v Genovi.

BERLIN. — Prvi uspeh razgovorov v Moskvi se je danes pokazal s tem, da so se prvič po dolgih mesecih zopet sestali vojaški guvernerji štirih veleil in na dolgi konferenci razpravljali kako naj bi se uredilo denarno vprašanje za cel Berlin. To vprašanje je središče vseh sedanjih sporov v Berlinu ter ga Sovjeti navajajo kot resničen vzrok njihove blokade zapadnega dela Berlina. Guvernerji so razpravljali o tehnični izvedbi sporazuma sklenjenega v Moskvi, da se uvede za ves Berlin enoten denar. Verjetno je, da si ne bodo uradno objavljeno, da bo sovjetska marka ostala in se razširila na zapadni del Berlina. Guvernerji so po seji izjavili, da bo sledilo še več takih konferenc.

V Washingtonu so uradniki State Departmenta tudi priznali, da so zveze med moskovskimi razgovori in konferenco guvernerjev Berlina. Povdarili so, da gre za to, da končno preneha sovjetska blokada zapadnega dela mesta. Guvernerji naj bi izdelali vse predhodne tehnične odredbe, da bi mogla zavezniška vojna uprava Berlina zopet normalno poslovati. Guvernerji so se sestali v poslopju zavezniške kontrolne komisije. Dan naslednjega sestanka sicer še ni določen, vendar pa je sklenjeno, da se guvernerji snidejo v najkrajšem času. Poučeni diplomatski krogi trdijo, da so morali v Moskvi biti doseženi že tudi nadaljni sklepi, ker bi zapadne sile ne razgovarale samo o denarnem vprašanju, če ne bi imele garancije, da bodo urejeni vsi glavni spori, ki sedaj povzročajo težave v upravi Berlina. Konferenca guvernerjev bodo trajale najmanj en teden. Dokler guvernerji ne izdelajo svojih podrobnih načrtov, se verjetno razgovori v Moskvi ne bodo nadaljevali.

Predsednik irske vlade v Ameriki

New York. — Združene države je obiskal predsednik irske vlade John A. Costello. Ob koncu svojega obiska je prisostvoval svečani službi božji v katedrali sv. Patrika in bil gost pri kosilu, ki ga je priredil v njegovo čast kardinal Spellman. Od tu je predsednik irske vlade odpotoval v Montreal, Canada, nato pa g. naprej v Ottawa, kjer bo gost kanadske vlade.

Bullitt za Združeno Evropo

London. — Bivši USA ambasador v Moskvi, William Bullitt je prišel v London in potuje na konferenco Evropske federacije v Sviči. Časnikarjem je izjavil: "Smatram, da je treba najhitreje organizirati evropsko konfederacijo, da bi preprečili, da bi posamezne evropske države pogoltnil komunistični imperializem."

Polzvedovalni kolček

I/Sup. Maksimilijan Japelj C. M. W. S. (20) Nienburg/Weser, Mudra Kaserne, British Zone of Germany, išče svojega bratranca Franca Japelj, ki se je pred prvo svetovno vojno poselil iz Studenega, občina Postojna v Združene države. Če je še živ, naj se mu on ali člani njegove družine javijo na gornji naslov.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Zopet bomba

Tretja dimanitna bomba je razrušila privatno hišo delavca Anthony Calapa, 12410 Osceola Ave. Življenje lastnika hiše, njegove žene in šestih otrok so bila v nevarnosti, ker so vsi še spali. Policija ne more ugotoviti odkod bombe prihajajo, kdo jih polaga in zakaj. Strašna eksplozija se je slišala 2 milj na okoli ob drugi uri jutraj. Razneslo je desno stran hiše in strop. Vsa okna v hiši so bila pobita in tudi sosednje hiše so trpele. Lastnik hiše je siromašen delavec, ki nima nobenih prihrankov, le to hišo je kupil za svojo številno družino. Pravkar so mu jo letos sinovi popravili in preslikali tako, da je bila lepo urejena za primerno dostojen dom. Ker niso imeli sredstev, so delali vse doma sami, oče in sinovi. Vsa družina je potrta in v skrbeh, ker bi stroški za popravilo zahtevali večji izdatek, ki ga ne zmorejo. Niti slutnje nimajo, kaj bi bilo vzrok, da si je atentator izbral prav njihovo hišo.

Usmiljena srca

Za težko bolno Mrs. Terezi Raymond (Mahnich) so bili na naš apel izročeni v našem uradu večerj slednji darovi: Po \$5 sta darovala Mary Sajovic, 5357 Stanard Ave. in John Ferkul, 1166 E. 74. St. Neimenovana pa je darovala \$1. Iskrena hvala v imenu potrebne reve.

Vrnitev iz Floride

Mrs. Helen Perlin, hčerka Rose in sin Jimmy, so se v nedeljo vrnili iz Floride v svoje nekdanje bivališče, 1970 E. 221. St. Euclid, O. Sin Jimmy se je moral včeraj vrniti nazaj v Florido zaradi službe, dočim bodo ostali tukaj za nekaj tednov, ko bo nastopil Mr. Matt Perlin svoj zaslužen pokoj. Potem bodo pa vsi skupaj odpotovali za stalno v Florido, kjer imajo že svoj krasen dom.

Rojenice

Pri družini Mr. in Mrs. Albert Simens ml. so se oglasile rojenice ter jim pustile za spomin krepkega sinkota, ki je prvi v družini. Tako sta postala Mr. in Mrs. Albert Simens st. že drugi stari ata in stara mama. Čestitke!

Pozdrav iz Floride

Frank Jurca (Oglarjev France) iz West Parka, O. pošilja svojim prijateljem in znancem prav lepe pozdrave iz Floride.

Poroka

Na 6. sept. bosta poročena v Martijini cerkvi v Chardon, O. ob 10 dop. Rita Marie Fink in Frank G. Lavrich. Nevesta je hči Mr. in Mrs. J. Fink iz Chardon, O. Ženin je pa sin Mr. in Mrs. Frank Lavrich iz 6209 Edna Ave. Graduiral je iz John Carroll univerze in bo nadaljeval študije še na Western Reserve univerzi. Mnogo sreče jima želimo v novem stanju.

Demonstracije proti Judom v Bratislavi

Praga. — V Bratislavi je bilo obsojenih 41 oseb na prisilno delo od enega meseca do dveh let radi protijudovskih demonstracij. Ženske so napadle na tržnici neko žensko, nakar je nastal splošen pretep.

AMERIŠKA DOMOVINA

(JAMES DEBEVEC, Editor)
 6117 St. Clair Ave. Cleveland 2, Ohio
 Published daily, except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROČNINA

Za Zed. države \$8.50 na leto; za pol leta \$5.00; za četrt leta \$3.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$10.00 na leto. Za pol leta \$6, za 3 mesece \$3.50.

SUBSCRIPTION RATES

United States \$8.50 per year;
 \$5 for 6 months; \$3 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States \$10 per year. \$6 for 6 months, \$3.50 for 3 months.

1948	S	A	T	U	F	S
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Entered as second-class matter January 6th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83 No. 172 Wed., Sept. 1, 1948

MATT. TEKAVEC:

V obrambo resnice

Prosveta se je razburila radi mojega pisma. Namesto, da bi ugodila moji prošnji in lepo objavila pismo kakršno sem bil poslal, je natvezila na to priložnost kopico novih nesrečnih obdolžitev na "slovenski klerikalizem" in škofa Dr. Rožmana.

Predvsem ugotavljam, da sem član SNPJ. Torej s svojimi prispevki vzdržujem tudi ta list, ki tako grdo napada slovenske brate in predvsem našega škofa. Mislim sem, da imam pravico, da branim v listu svoje organizacije tudi svoje stališče, ki je morda nasprotno tistemu kar zastopajo sedanjí uredniki. To bi bila nekaka svoboda kakor jo pojmuje vsak demokrat, to bi bila nekaka svobodomiselnost, ki jo Prosveta stavlja na svoj ščit. Postopanje Prosvete pa kaže nasprotno, da namreč čalni nimamo prav nikake pravice, odnošno, da ne moremo pri sedanjih odgovornih "tovariših" pričakovati niti trohe lojalnosti in resničnosti. Kar se je zgodilo meni, se prihodnjič lahko zgodi kateremukoli članu. Zato sodim, da je prav, da javnost obvestim za kaj sem pismo pisal in kako je cela stvar bila.

Članek: "Škof samaritan in učitelj svojega ljudstva" v Ameriški Domovini mi je bil všeč. Sodil sem, da je treba sedaj popraviti krivice, ki so se zgodile škofu v naši javnosti. Zato sem poslal ta članek uredništvu Prosvete in mu pisal naj ta članek objavi. Pisal sem: Kot član organizacije vzdržujem tisk, ki je v preteklosti pospeval izredno veliko prostora za napade na škofa Rožmana, da je narod nahujal proti njemu do višine, ki presega vse meje človeške dostojnosti. Mislim, da je dolžnost uredništva, da sedaj da nekaj

prostora v istem listu, ki je bil, tudi nasprotnemu mnenju, da se sliši tudi drugo stran, da se pogleda resnici v obraz. Ves članek je izraz škofovega lastnega poročila o stališču, ki ga je med okupacijo zastopal.

Kot član SNPJ, kot sem že rekel, sem dolžan vzdrževati list, ki je priobčeval napade na škofa, smatram pa da imam tudi dolžnost in pravico, da zahtevam naj se čuje tudi njegovo poročilo in pojasnilo.

To je kratka vsebina pisma, ki sem ga pisal. Uredništvo Prosvete je ponatisnilo članek le deloma, obenem pa v uvodu ponovilo svoje grde in neresnične napade na škofa in slovenske katoličane v najogabnejši obliki. Zadnja dva odstavka članka je Prosveta enostavno izpustila, da bi svojim čitateljem dala čim bolj "prirojeno" sliko.

Če se tako godi članu SNPJ, kaj more od Prosvete pričakovati šele ostala slovenska javnost. Moj slučaj najlepše kaže, da pri tem listu ni svobodne diskusije niti svobodne besede niti za člane, kaj šele za koga drugega.

V obrambo resnice in resnične zgodovine vojnih let pa naj ugotovim nekaj dejstev tu v Ameriški Domovini.

Toliko opevani miselni vodja naših "tovarišev" Stalin je dal "zeleno luč" Hitlerju, da je začel vojno proti svobodnim narodom. Pogodba med Stalinom in Hitlerjem je prvi neposredni povod, da je Hitler mogel zaneti požar druge svetovne vojne. Če je kdo na svetu sodeloval z nacizmom in fašizmom in mu bistveno pomagal, je to Stalin, je to Molotov, je to komunistično vodstvo.

Komunistična Rusija in Hitlerjeva Nemčija sta skupno in sporazumno skočili za vrat Poljski, jo sporazumno razdelili in uničili.

Predno sta Hitler in Mussolini napadla Slovenijo, so komunisti tudi v starem kraju propagirali sodelovanje z njima in ob napadu so organizirali demonstracije za Hitlerja, dezertacije iz vojske in so ovajali slovenske ljudi nacistom in fašistom. Komunisti so pozneje povzročali požige, umore in deportacije Slovencev v deset-tisočih. Komunistična partizanja z nacisti in fašisti so notorne stvari, ki jih niti komunistični vodje v Jugoslaviji več ne taje. Samo Prosveta si še upa potvarjati ta dejstva pred ameriški Slovenci.

Tako so komunisti v Sloveniji izvrševali "zacementirano prijateljstvo" med komunizmom in nacizmom, ki ga je oglašil Stalin jeseni 1939. Višek zaveze med komunisti in fašisti je bil na Turjaku, na Blokah in drugod po Sloveniji, kjer so fašistične čete in topovi skupno s komunističnimi partizani napadali postojanke slovenske narodne vojske in skupno ubijali Slovence.

Natorno dejstvo je na drugi strani, da niti en slovenski domobranec ni dvignil orožja proti zapadnim zaveznikom in da so se vsi domobranci samo branili proti napadom komunističnih morilcev. Notorno dejstvo je, da so slovenski katoličani začeli obrambo lastnega življenja in premoženja komaj eno in pol leta potem, ko so komunistični morilci neovirano razvijali svoje morilsko in izdajalsko delo širom cele dežele.

Kaj pa govore priče o škofu? Tole podpisano pismo sem bral: "Ko so narodu načrtno uničevala izseljevanja, preganjanja, internacije, ječe in streljanje talcev in boljševiški pokolji, je bil škof Gregorij Rožman tisti veliki mož, ki je

slovesno prisegel: "Bogu sem se dal na razpolago, rad žrtvujem sebe in svoje življenje za svoj narod, da bi ga Bog ohranil v sveti veri." Postavil se je na okop na najbolj izpostavljenem mestu. Vanj so letele puščice, njega so jemali za ščit vsi, ki so trepetali za življenje, za njim so se skrivali celo tisti, ki so mu pozneje kričali: "Križaj ga!"

Škof se ni bal smrti. Tudi takrat ne, ko so mu grozili z grmado na Kongresnem trgu v Ljubljani, če ne neha razkrinkavati masko komunizma v Osvobodilni Fronti. Sredi priča, ki so vsak dan zasledovale osebno njegovo delo v Ljubljani je govoril: "Moja dolžnost je da vam oznanjam resnico, pa naj bo komu prav ali pa ne."

Niso ga oplašili odmevi strelav po ljubljanskih ulicah, ki so ubijali tiste, ki so sledili škofovim navodilom. Pred vsem narodom je tedaj obljubil: "Z božjo pomočjo hočem in moram vztrajati na mestu kamor me je Bog postavil. In do zadnjega bom isto učil in opominjal. Naj pride tudi to kar mi grozi, naj me na kosce razsekajo ali kakor ljubljanski komunisti želijo, da me živega sežgo, do zadnjega diha bom trdil in učil, da je brezbožni komunizem največje zlo in najhujša nesreča za slovenski narod. In ko že govoriti ne bom mogel, se mi bo iz umirajočega srca dvignila poslednja prošnja, tista, ki jo za svoj narod vsak dan ponavljam: Razsvetli Gospod zaslepljene, da spoznajo časno in večno nesrečo, v katero jih peha brezbožni komunizem, da se obrnejo in spreobrnejo. Privedi jih Gospod nazaj k resnici in v božje kraljestvo!"

BESEDA IZ NARODA

Ob zlatem jubileju redovništva P. Kazimirja Zakrajška

Doma v Sloveniji se je večkrat poudarjalo, da je nekoliko prepozno priznati delo javnega delavca šele po smrti, v življenju ga pa puščati v nemar ali pa videti v njem samo senčne strani brez pozitivnih vrednosti. Veliki in zreli narodi se ne boje dati čast in priznanje svojim sodobnim možem, ki so s svojimi deli dvignili čast svojega naroda. Napaka malega naroda, ki kaže, da je v resnici majhen, je v tem, da je ljubosumen na vsakogar, ki bi se s svojim delom dvignil nad povprečno višino. Tudi je tisto, ki kaže veličino

moža, ne pa hlepenje po prazni časti in po visokih mestih. Ljudstvo ponavadi ne vidi tihega, nesebičnega in požrtvovalnega dela svojih mož, ki tiho in vztrajno delajo na socialnem, kulturnem in verskem območju, ampak le dozdevne veličine, ki pa v zgodovini nimajo nobenega pomena in tudi ne za napredek svojega naroda.

Med te tihe in požrtvovalne delavce za svoj narod moramo pristeti tudi današnjega slavljence P. Kazimirja Zakrajška. Komaj osem let po svojih redovnih zaobljubah, se je kot mlad mož odločil, da pojde v Ameriko, ne zato, da postane bogat, ampak, da reši duše slovenskih izseljencev, ki so se pogubljale v tujem svetlu. Novembra 1906. leta je prišel v Cleveland in je takoj ustanovil župnijo Zalsotne Matere božje in takoj dve leti za tem, je ustanovil slovensko cerkevno občino v Greater New Yorku. Leta 1910 je postal župnik novo ustanovljene župnije v Rockland Lake, N. Y. Polno je bilo dela, toda ni mogel dobiti dovolj delavcev za vinograd Gospodov. Zato je odšel v domovino, da bi tam izprosil novih moči. Ko se je vrnil je leta 1912 ustanovil frančiškanski Komisarijat sv. Križa s sedežem v Brooklynu.

Komisariat je bil ustanovljen kot slovenski s dovoljenjem, da se mu smejo pridružiti tudi Hrvatje in Slovaki, dokler si ne ustanovijo lastnih narodnih komisariatov. Po njegovem posredovanju in pomoči je prišlo preko 30 duhovnikov v Ameriko, da bi delali med svojimi slovenskimi rojaki. Zbiral in navduševal je slovenske dečke okoli sebe ter jih je pošiljal v frančiškanske kolegije, da si tako pridobi domači naroda.

Vedno mu pa je stal pred očmi domači kolegij, ki ga je hotel sezidati, saj moč bi mu dopuščala denar

na sredstva. Res je leta 1923 kupil v Lemontu veliko farmo, kjer naj bi se postavil kolegij. Res se je sezidal samostan in cerkev Marije Pomagaj, ameriške Brezje, toda kolegij je ostal še vedno v načrtu. Leta 1919 mu je dal kardinal Mundein slovensko župnijo sv. Stefana v Chicagi, kjer je takoj tudi sezidal slovensko farmo šolo ter kupil hišo za slovenske šolske sestre. Poleg tega težkega dela s župnijami in s komisariatom, je dobil še čas za misijone, za urejevanje lista Ave Maria in za različne organizacije. Med Slovenci in Slovaki je izvršil preko 200 misijonov.

Leta 1909 je ustanovil mesečnik Ave Maria, s koledarjem, Ave Maria za otroke, Glasnik Pravice, Srca in slovaški

mesečnik "Listy sv. Františka." Lepo je že delovala tiskarna "Ave Maria Press," ki je sedaj last hrvatskih frančiškanov v Chicagi. Kdo naj pregleda vse socialno in kulturno delo, ki ga je izvršil med svojimi rojaki Slovenci. Ustanavljal je po farah "Društva krščanskih mater," dalje "Holy Name" za moše in fante, Marijine družbe za dekleta in Tretji red. Kjerkoli je deloval po misijonih, je ustanavljal taka društva in dal pobudo za KSKJ. Znana je "Družba sv. Rafaela," ki jo je leta 1909 ustanovil v New Yorku, koliko dobrega je naredila za slovenske izseljence. Tudi ne smemo preiti njegovega knjižnega dela, ki je izšlo za potrebe izseljencev. Poznan je njegov Katekizem, njegovi molitveniki, in več iger, ki so jih še doma v Sloveniji radi igrali. Važen je njegov Izseljenski Zbornik, z mnogim dragocenim gradivom. Kot prvi je opisal tudi slovensko trpljenje v zadnji vojni in knjigi "Ko smo šli v morje bridkosti." Poleg tega je še cela vrsta slovaških knjig.

Ni ni čudnega, če ga je ob tem ogromnem delu, ki ga je izvršil v 20 letih svojega bivanja v Ameriki, telesno nekoliko utrudilo, toda duševno ga ni strlo. Ko je po svoji srebrni maši leta 1927 odšel domov, tudi doma ni mogel mirovati. Spet je videl vse polno dela, ki je klicalo njegove pridne roke. Ustanovil je za Bežigradom novo faro sv. Cirila in Metoda ter sezidal novo cerkev in farno dom. Izvoljen je bil za predsednika "Rafaelove družbe" ter je s svojim vplivom in vztrajnim delom dosegel velike uspehe. Dvignil je "Rafaelovo družbo" v najvplivnejšo izseljensko organizacijo v državi, ki je veliko let vodila vse izseljensko delo v Sloveniji. Ustanovil je "Izseljenski vestnik" in "Izseljen-

ski Koledar" ter skušal doseči, da bi oči vseh raztresenih udov naroda spet gledale z ljubeznijo nazaj v domovino, ljubo Slovenijo. Ustanovil je "Izseljenski muzej," kjer naj bi bilo zbrano vse, karkoli so naši izseljeni Slovenci drugod storiili. Veliko dragocenega gradiva za zgodovino našega izseljenstva je zbral v "Izseljenskem arhivu." Jugoslovanska vlada mimo tega moža ni mogla ter ga je dvakrat odlikovala. Prav tako ga Cerkev ni mogla prezreti, ter mu je sv. Oče po kardinalu Mundeinu izročil pohvalno pismo.

Ko so prišla nad njegov ljubljani narod leta strahote, ga je moral kot ameriški državljani zapustiti, ter je prišel zopet nazaj v Ameriko, da bi tukaj pomagal nesrečnemu narodu doma k vstajenju. Izposloval je pri ameriških škofih denarno podporo za trpeči narod in veliko pomagal beguncem.

Čestitamo današnjemu jubilaru in se mu v imenu vseh katoliških Slovencev zahvalimo za njegovo veliko in nesebično delo.

Kje sem študiral pisarijo?

Cleveland, Ohio. — Urednik "Ameriške Domovine" zasluži pohvalo, ker je priobčil Cicibanovo pesem (?) "Mama, je res?" brez komentarja. "Pesem" (kateri bi se krave po širni republiki Slovenci na vso moč smejale, če bi jim ne bilo prizanešeno z zmnožnostjo čitanja) se samo dovolj zgornjo komentira. Vsak dodatni komentar bi utegnil pokvariti učinek, ki ga je sicer napravila na čitatelja. Odvišni komentarji — ali nepotrebno podčrtavanje ali utemeljevanje novic — navadno več škodujejo kot koristijo. Navsezadnje ima tudi čitatelj nekaj tiste sive tvarine v glavi.

Pri "Prosveti" ugibajo, kje neki sem se naučil pisati. Prav gotovo ne v tistih zaplankanih šolah, med katerih graduanti Stalin in Tito nabirata rekrute za legijo koristnih budal.

Če maršal Tito še nekaj mesecev vzdrži v boju proti Kominformu, tedaj sem pripravljeno staviti tucat cigar, da se bosta on in Stalin navsezadnje pobotala in v roke segla. Račun bodo plačali tisti tovariši med komunistično hierarhijo, ki so se najbolj navduševali za nastop proti Titu. Krivda za flasko bo seveda padla nanje, kajti Stalin se nikdar ne zmoti.

Poročila iz Jugoslavije vedo povedati, da je bil Titov nastop proti Kominformu edini korak dičnega maršala v vseh letih od konca vojne, ki je žel odobravanje v vseh plasteh naroda. Pa so tam tvezili, kako je jugoslovanski narod zaljubljen v Stalina in Sovjete... Kakor v kopri! Ali v kugo, kar še bolj drži.

Pravijo, da je najboljši dopisnik tisti, ki zaključí svojo pisarijo, preden se ga čitatelj naveliča. Torej na svidenje, kadar mine ta neznanca vročina, ki nas pesti te dni.

Peter Kopriva.

Ameriška in evropska označba mer

Pri čevljih je razlika v označbi mere za približnih 32½ do 33 točk, ki jih je treba odšteti od evropske mere, bodisi pri moških ali ženskih čevljih. Na primer: če vam sorodnik piše, da nosi obleko št. 40, je to ameriške mere 32, št. 42 je ameriške mere 34, 44 je 36, 46 je 38, 48 je 40, 50 je 42 in 52 je 44.

Isto je pri meri za deklice. Evropska št. 38 je ameriška 12, 40 je 14, 42 je 16, 44 je 18, in 46 je 20.

Pri moških oblekah pa je razlika v označbi sledeča: št. 35 pomeni ameriško mero 13½, 36 je 14, 37 je 14½, 38 je 15, 39 je 15½, 40 je 16, 41 je 16½, 42 je 17, 43 je 17½, 44 je 18, 45 je 18½, 46 je 19, 47 je 19½, 48 je 20, 49 je 20½, 50 je 21, 51 je 21½, 52 je 22, 53 je 22½, 54 je 23, 55 je 23½, 56 je 24, 57 je 24½, 58 je 25, 59 je 25½, 60 je 26, 61 je 26½, 62 je 27, 63 je 27½, 64 je 28, 65 je 28½, 66 je 29, 67 je 29½, 68 je 30, 69 je 30½, 70 je 31, 71 je 31½, 72 je 32, 73 je 32½, 74 je 33, 75 je 33½, 76 je 34, 77 je 34½, 78 je 35, 79 je 35½, 80 je 36, 81 je 36½, 82 je 37, 83 je 37½, 84 je 38, 85 je 38½, 86 je 39, 87 je 39½, 88 je 40, 89 je 40½, 90 je 41, 91 je 41½, 92 je 42, 93 je 42½, 94 je 43, 95 je 43½, 96 je 44, 97 je 44½, 98 je 45, 99 je 45½, 100 je 46, 101 je 46½, 102 je 47, 103 je 47½, 104 je 48, 105 je 48½, 106 je 49, 107 je 49½, 108 je 50, 109 je 50½, 110 je 51, 111 je 51½, 112 je 52, 113 je 52½, 114 je 53, 115 je 53½, 116 je 54, 117 je 54½, 118 je 55, 119 je 55½, 120 je 56, 121 je 56½, 122 je 57, 123 je 57½, 124 je 58, 125 je 58½, 126 je 59, 127 je 59½, 128 je 60, 129 je 60½, 130 je 61, 131 je 61½, 132 je 62, 133 je 62½, 134 je 63, 135 je 63½, 136 je 64, 137 je 64½, 138 je 65, 139 je 65½, 140 je 66, 141 je 66½, 142 je 67, 143 je 67½, 144 je 68, 145 je 68½, 146 je 69, 147 je 69½, 148 je 70, 149 je 70½, 150 je 71, 151 je 71½, 152 je 72, 153 je 72½, 154 je 73, 155 je 73½, 156 je 74, 157 je 74½, 158 je 75, 159 je 75½, 160 je 76, 161 je 76½, 162 je 77, 163 je 77½, 164 je 78, 165 je 78½, 166 je 79, 167 je 79½, 168 je 80, 169 je 80½, 170 je 81, 171 je 81½, 172 je 82, 173 je 82½, 174 je 83, 175 je 83½, 176 je 84, 177 je 84½, 178 je 85, 179 je 85½, 180 je 86, 181 je 86½, 182 je 87, 183 je 87½, 184 je 88, 185 je 88½, 186 je 89, 187 je 89½, 188 je 90, 189 je 90½, 190 je 91, 191 je 91½, 192 je 92, 193 je 92½, 194 je 93, 195 je 93½, 196 je 94, 197 je 94½, 198 je 95, 199 je 95½, 200 je 96, 201 je 96½, 202 je 97, 203 je 97½, 204 je 98, 205 je 98½, 206 je 99, 207 je 99½, 208 je 100, 209 je 100½, 210 je 101, 211 je 101½, 212 je 102, 213 je 102½, 214 je 103, 215 je 103½, 216 je 104, 217 je 104½, 218 je 105, 219 je 105½, 220 je 106, 221 je 106½, 222 je 107, 223 je 107½, 224 je 108, 225 je 108½, 226 je 109, 227 je 109½, 228 je 110, 229 je 110½, 230 je 111, 231 je 111½, 232 je 112, 233 je 112½, 234 je 113, 235 je 113½, 236 je 114, 237 je 114½, 238 je 115, 239 je 115½, 240 je 116, 241 je 116½, 242 je 117, 243 je 117½, 244 je 118, 245 je 118½, 246 je 119, 247 je 119½, 248 je 120, 249 je 120½, 250 je 121, 251 je 121½, 252 je 122, 253 je 122½, 254 je 123, 255 je 123½, 256 je 124, 257 je 124½, 258 je 125, 259 je 125½, 260 je 126, 261 je 126½, 262 je 127, 263 je 127½, 264 je 128, 265 je 128½, 266 je 129, 267 je 129½, 268 je 130, 269 je 130½, 270 je 131, 271 je 131½, 272 je 132, 273 je 132½, 274 je 133, 275 je 133½, 276 je 134, 277 je 134½, 278 je 135, 279 je 135½, 280 je 136, 281 je 136½, 282 je 137, 283 je 137½, 284 je 138, 285 je 138½, 286 je 139, 287 je 139½, 288 je 140, 289 je 140½, 290 je 141, 291 je 141½, 292 je 142, 293 je 142½, 294 je 143, 295 je 143½, 296 je 144, 297 je 144½, 298 je 145, 299 je 145½, 300 je 146, 301 je 146½, 302 je 147, 303 je 147½, 304 je 148, 305 je 148½, 306 je 149, 307 je 149½, 308 je 150, 309 je 150½, 310 je 151, 311 je 151½, 312 je 152, 313 je 152½, 314 je 153, 315 je 153½, 316 je 154, 317 je 154½, 318 je 155, 319 je 155½, 320 je 156, 321 je 156½, 322 je 157, 323 je 157½, 324 je 158, 325 je 158½, 326 je 159, 327 je 159½, 328 je 160, 329 je 160½, 330 je 161, 331 je 161½, 332 je 162, 333 je 162½, 334 je 163, 335 je 163½, 336 je 164, 337 je 164½, 338 je 165, 339 je 165½, 340 je 166, 341 je 166½, 342 je 167, 343 je 167½, 344 je 168, 345 je 168½, 346 je 169, 347 je 169½, 348 je 170, 349 je 170½, 350 je 171, 351 je 171½, 352 je 172, 353 je 172½, 354 je 173, 355 je 173½, 356 je 174, 357 je 174½, 358 je 175, 359 je 175½, 360 je 176, 361 je 176½, 362 je 177, 363 je 177½, 364 je 178, 365 je 178½, 366 je 179, 367 je 179½, 368 je 180, 369 je 180½, 370 je 181, 371 je 181½, 372 je 182, 373 je 182½, 374 je 183, 375 je 183½, 376 je 184, 377 je 184½, 378 je 185, 379 je 185½, 380 je 186, 381 je 186½, 382 je 187, 383 je 187½, 384 je 188, 385 je 188½, 386 je 189, 387 je 189½, 388 je 190, 389 je 190½, 390 je 191, 391 je 191½, 392 je 192, 393 je 192½, 394 je 193, 395 je 193½, 396 je 194, 397 je 194½, 398 je 195, 399 je 195½, 400 je 196, 401 je 196½, 402 je 197, 403 je 197½, 404 je 198, 405 je 198½, 406 je 199, 407 je 199½, 408 je 200, 409 je 200½, 410 je 201, 411 je 201½, 412 je 202, 413 je 202½, 414 je 203, 415 je 203½, 416 je 204, 417 je 204½, 418 je 205, 419 je 205½, 420 je 206, 421 je 206½, 422 je 207, 423 je 207½, 424 je 208, 425 je 208½, 426 je 209, 427 je 209½, 428 je 210, 429 je 210½, 430 je 211, 431 je 211½, 432 je 212, 433 je 212½, 434 je 213, 435 je 213½, 436 je 214, 437 je 214½, 438 je 215, 439 je 215½, 440 je 216, 441 je 216½, 442 je 217, 443 je 217½, 444 je 218, 445 je 218½, 446 je 219, 447 je 219½, 448 je 220, 449 je 220½, 450 je 221, 451 je 221½, 452 je 222, 453 je 222½, 454 je 223, 455 je 223½, 456 je 224, 457 je 224½, 458 je 225, 459 je 225½, 460 je 226, 461 je 226½, 462 je 227, 463 je 227½, 464 je 228, 465 je 228½, 466 je 229, 467 je 229½, 468 je 230, 469 je 230½, 470 je 231, 471 je 231½, 472 je 232, 473 je 232½, 474 je 233, 475 je 233½, 476 je 234, 477 je 234½, 478 je 235, 479 je 235½, 480 je 236, 481 je 236½, 482 je 237, 483 je 237½, 484 je 238, 485 je 238½, 486 je 239, 487 je 239½, 488 je 240, 489 je 240½, 490 je 241, 491 je 241½, 492 je 242, 493 je 242½, 494 je 243, 495 je 243½, 496 je 244, 497 je 244½, 498 je 245, 499 je 245½, 500 je 246, 501 je 246½, 502 je 247, 503 je 247½, 504 je 248, 505 je 248½, 506 je 249, 507 je 249½, 508 je 250, 509 je 250½, 510 je 251, 511 je 251½, 512 je 252, 513 je 252½, 514 je 253, 515 je 253½, 516 je 254, 517 je 254½, 518 je 255, 519 je 255½, 520 je 256, 521 je 256½, 522 je 257, 523 je 257½, 524 je 258, 525 je 258½, 526 je 259, 527 je 259½, 528 je 260, 529 je 260½, 530 je 261, 531 je 261½, 532 je 262, 533 je 262½, 534 je 263, 535 je 263½, 536 je 264, 537 je 264½, 538 je 265, 539 je 265½, 540 je 266, 541 je 266½, 542 je 267, 543 je 267½, 544 je 268, 545 je 268½, 546 je 269, 547 je 269½, 548 je 270, 549 je 270½, 550 je 271, 551 je 271½, 552

FR. JAKLIČ:

Peklena svoboda

Povest o ljubljanski in izanski revoluciji leta 1848

Tik pred mestno hišo so se pa zbirali možje in mladeniči, ki so se bili vpisali k narodni straži. Ukazano jim je bilo, da se zbero ob petih pred mestno hišo, kjer bodo dobili navodila in povelja in orožje. Že zdavnaj pred peto je bil zadnji stražnik na mestu. Pod oboki mestne hiše so se pa začeli zbirati mestni očetje, kateri se niso bili oglasili k narodni straži, gospodje od vlade s tajnim svetovcem na čelu, zastopniki kapitala, zastopniki sodnije in vojaštva, trgovski gremij, ki je bil zelo zavzet za narodno stražo, in še drugi povabljeni.

Deželni poglavar grof Wellersheimb je prvi pozdravil zbrano narodno stražo in se ji zahvalil, ker so poslušali njegovo poziv, ki je izražal voljo cesarjevo: red se mora ohraniti.

"Slava milemu cesarju Ferdinandu!"

Ko se je poleg odmev in je utihnila množica pričakovanju, je pa stopil izpod obokov na rob vrhne stopnice namestnik županov: Janez Gutman. Njegova beseda je bila gladka, krepka in trenutno primerno ubrana.

Najprej je dal duška ogorenju mestnih očetov in vsega poštenega prebivalstva nad dogodki prejšnje noči, potem pa je nadaljeval:

"V trenutku, ko je dehnila zaželjena in težko pričakovana svoboda preko prostranega cesarstva, ko je vse, kar je plemenitega in poštenega v našem mestu, zakipelo od navdušenja in je duh bratstva objel vse mesto, tedaj ko je moral nagibati vsakega čut najgloblje hvalečnosti do milega cesarja, ki nam je obljubil svobodo, so pa razni divjaški delati nepokoje, pobijali šipe, pokončevali premoženje, razdirali javne naprave in neredovali tako, kakor bi nikdar ne smeli. Človek bi se zjokal, ako bi bilo samo pri nas tako. Pa je bilo tudi drugod tako in to nam je v tolažbo in pomirjenje.

Cesarjeva želja je, da ohranimo red in mir, njegova želja oživetje narodnih straž po vsej širni državi. Vi, možje in mladeniči, ste prešinjeni od istega duha. Vi hočete mir in red! Vi ste se na prvi hip odzvali klicu in ste prostovoljno vstopili v vrste narodne straže. Namesto vojščakov, ki jih cesar potrebuje drugod, boste vi varuhi našega življenja in našega premoženja.

Sreče mi je ganjeno, ko vidim,

da ste prešinjeni vsi od enega in istega duha, da ste in da hočete ostati bratje. Vidim gospode 'od stanu', trgovce, rokodelce, profesorje, studente, uradnike, pomočnike, iz vseh stanov vas vidim. Vidim osivele možje, ki so se borili v armadah pokojnega cesarja Franca in so si zaslužili odlikovanja, ki se jim še danes blešče na junaških prsih, a poleg njih stoje mladeniči, ki so bili še včeraj otroci. Vi vsi skupaj ste plemenita četa enega duha, vi ste tovariši, vi ste naša narodna straža.

V naših arhivih je rodoljubno srce, zato bode znamenje narodne straže svilen pentlja belordeče barve, ki je barva našega cesarstva, in na klobukih bo zvezda v enakih barvah s črkama N G (narodna garda).

Tedaj so pristopile iz ozadja plemenite gospe s pripravljenimi kokardami in v kratkem času so imeli gardisti naša znamenja na prsih in klobukih.

Možje in mladeniči so se vznavljali. Ponos jih je prešinil, zakaj opentljani so se čutili nekaj več od drugih, prevzel jih je čut odgovornosti, ki jih je zresnil, dovezetni so bili za red in pokorščino.

Okoli njih se je pa zgrinjala nepregledna množica radovednežev, ki so hoteli biti priče slovesnemu trenutku, zakaj tam so imeli svoje sorodnike, prijatelje, znanke, ki so prostovoljno stopili v vrste vzdrževalcev miru in reda.

Noben resen trenutek še ni minil in nobena slovesnost se še ni opravila, ob kateri ne bi bili ljudje našli kaj smešnega, kar vzbuja dvomite, rodi šale, ki učinkujejo, a tudi namenoma se kaj oslini in oblati.

Četa narodne straže res ni bila vzor telesne lepote, kakaj pri vplivanju niso gledali na zunanjost telesa, merodajno je bilo pogumno srce.

Tako so ljudje, vajeni v vojni vrstah gledati le leporasle ljudi kmalu opazili, da je ta in oni preveč obilen nahrbtu ali trebuhu, da oni nima prsi, tam tretji je bil na previsokih nogah. Zopet drugi bi moral imeti s seboj še mosljo, tam onemu se zadnji konec skoraj po tleh vleče in tako so našli okoli stoječi vse polno napak, opozarjali nanje prijatelje in znanke, pa je bilo smeha in kihanja.

Beseda narodna straža jim je bila nenavadna, kakaj takrat se je o narodu kaj malo govorilo, in zlobneži so besedo takoj, ko jo je dobri gospod Janez Gutman izgovoril, zaobrnil in jo dali naprej: "nerodna straža." In komaj je govornik nehal, že je priskakal dovpt od skrajnega konca nazaj in "nerodna straža" je bila takoj vsem na jeziku.

Tone Krivanoga se je bil utaboril na stopnicah pri vodnjaku skoraj tik ob desnem krilu narodne straže. Njemu se je zdelo vse to gola komedija, ki mu pa ni bila prijetna in je ni hotel naravnost grajati, da bi ne vzbudil suma.

Toda Tone Krivanoga je imel bistro oko, ko je šel z njim po stražnikih gor in dol, in njegov jezik je bil zbadljiv in strupen, zato so njegove besede vzbujale obilo smeha, ko je opozarjal na napake posameznih gardistov. Sicer ni dokazano, da bi bila krilatica "nerodna straža" prav njegova iznajdba, morda ga je bil kdo drugi prehitel, vendar se je bil ovekovečil z drugo, ki ni bila nič manj strupena. (Dajte prihodnjici)

— Eiffelov stolp v Parizu je bil dogotovljen leta 1889, je visok 986 čevljev, podstavek meri 330 kv. čevljev, vsebuje 7.300 ton jekla in je stal okrog \$1.000.000.

VESTI IZ SLOVENIJE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

železniška proga v Jugoslaviji, ki veže Nikšić v Črni gori s Podgorico ali kakor se ta sedaj imenuje Titograd. Progo so začeli delati lani v aprilu po starih načrtih. Dolga je 45 milj. Dne 13. julija so to progo z velikimi slovesnostmi odprli. Treba bo seveda še mnogo dela, da bo vse končano.

13. JULIJA SO ODPRLI TO PROGO, da so ob enem praznovali spomin na prvo komunistično vstajo proti Italijanom, ki so v zadnji svetovni vojni zasedli Črno goro. Pred sedmimi leti so Črnogorci pod vodstvom komunistov pobili nekaj Italijanov, ki si potem res v Črno goro niso veliko upali. Ostala pa je ta zaostala in kamenita jugoslovanska pokrajina kasneje vedno pod močnim komunističnim vplivom. Ravno Črnogorci so med največjimi podpiratelji jugoslovanskega komunizma.

USPEH ČRNE GORE. — Črna gora je kot rečeno kamenita kraška dežela, zato je gospodarsko zaostala. Njeni proračuni so vedno pasivni. Vsa tri leta nove komunistične Jugoslavije morajo Črnogorci plačevati druge pokrajine. Ker pa so Črnogorci dobri za komunizem, jim je šla Titova vlada vedno zelo na roke in zato jim je gradila tudi to železnico.

Sedaj je velik del Črne gore zvezan s morjem. Prej je le kratka železnica Virpazar — Bar vezala del vzhodnje Črne gore s morjem, sedaj pa se da pripeljati iz Podgorice preko Nikšića, Bileta in Trebinja v Hercegovino do morja v Dubrovnik. Od te železnice se odcepi tudi stranska proga v Kotorski zaliv.

GORISKA MLADINA V ČRNI GORI. — Ko poročajo jugoslovanski listi o proslavi otvoritve te proge, pripovedujejo, kako je na tej železniški progi delala tudi mladina. Tisoče mladih fantov in deklet iz cele države so nagnali na to delo. Ob enem je bila seveda tukaj najboljša šola za komunizem. Beremo, da je tudi mladina z Goriškega morala na to delo v Črno goro. Goriška mladinska brigada je baje bila štirikrat celo odlikovana. Tako je tudi slovenska mladina morala od svojega domačega dela v tujino. Vse to se seveda imenuje prostovoljno delo. Kdor more v to prostovoljno verovati, blagor mu!

KAJ BO S TITOGRADEM, kadar ne bo več Tita? Pri otvoritvi so seveda govorili navdušene govore o komunizmu in Titu. Kmalu po teh govorih pa so bili štirje črnogorski ministri odstavljani, ker niso bili dovolj zanesljivi. Jugoslovansko armado sta vodila general Peko Dapčević. Njegov brat Vlado Dapčević, tudi visok Titov oficir je pobegnil od Tita v Rumunijo. Tudi med Črnogorci ima tedaj Tita

odpadnike, čeprav tam grade mesto Titograd. Kako bodo prekrstili to mesto, ko Stalin spodi Tita? Morebiti bo spet po starem Podgorica.

TUDI NA GRŠKO BEŽE. — Navajeni smo slišati o ljudeh, ki beže pred titovstvom na Korosko ali v Italijo. Pa beže tudi na Grško, kadar seveda morejo. Tako beremo, da je pobegnilo na grško stran 12 jugoslovanskih vojakov. Vredno so to Makedonci, ki se tudi nič kaj dobro ne počutijo pod komunističnim režimom.

TATVINE V ZAGREBU. — Stari Kranjci (iz stare Jugoslavije seveda) so v svoji zlobi radi nagajali Hrvatim. "Hrvat je tat, ni ga tata čez Hrvata." To je bilo še v stari reakcionarni Jugoslaviji. V komunističnih listih beremo, da so se sedaj pokvarili že tudi Hrvatje nove "ljudske" Jugoslavije. Tako piše "Narodni list" v Zagrebu, da tam kradejo po državnih podjetjih, kar jim pride pod roko. V državnih hotelih žlice in vilice, v pisarnah pisalne stroje, na pošlah zavoje, v državnih tovarnah izdelke in orodje. Komunistični list seveda previdno zamolči, da to delajo v državnih uradih. In kdo je danes v državnih uradih? V prvi vrsti pravoverni komunisti, ki so se učili tatvine že v partizanstvu.

KAKO POSTOPIJO Z DELAVCI. — Isti komunistični "Narodni list" piše o razmerah v državni tovarni "Zagrebska opekarna." Tam pripoveduje, da imajo delavci skupno hrano, niso pa cel mesec dobili nikakega mesa. Stanujejo v barakah, ki so jih za silo zgradili. Po 20 — 30 ljudi stanuje v eni sobi take barake. Postelje so slame, brez postelnine in brez odeje. Delavci se pokrivajo s svojimi suknjami.

Tako komunistični list, ki mu morajo vsi sopotniki komunizma verjeti. Kako je z delavci šele v resnici, če komunistični list toliko zapleše! O res velik je napredek za delavca pod Titom!

NAVDUŠENJE ZA TITA. — Zato tudi na Hrvaškem izginja še zadnje navdušenje za tako "ljudsko" obalst. Cel narod po Hrvaškem misli le eno, kako bi nasprotoval zasvoženemu komunističnemu režimu.

OVICE SKRIVAJO. — Tako beremo da ljudstvo v Dalmaciji celo ovce skriva pred popisovanjem. Kušnja jih uči, da vsako popisovanje pomeni tudi odvzemanje. Poročilo opisuje, kako so kmetje prav v vseh dalmatinskih okrajih napovedali napačno število ovac. "Ljudska" oblast jim ni verjela in je napravila novo štetje ovac, ki je pokazalo čisto drugo število. Vse je torej po svoje "navdušeno" za Tita od dalmatinskega kmeta pa do Stalina, ki Tita tako ljubi, da bi ga rad dobil v roke.

Premog — zlato države in ključ do blaginje in bogastva

(Konec.)

Delež predvojnega Nemčije

Predno je zadnja strašna nemška vojna pretežni del Evrope uničila, je bila Nemčija s svojo proizvodnjo 186 milijonov in izvozom do 30 milijonov tretji največji dobavitelj premoga na svetu. Njeni najboljši odjemalci so bili: Italija (7 milijonov), Francija (5 milijonov), Nizozemska (5 milijonov) in Belgija (3 milijone ton).

Združene države ameriške so se trudile, da bi Evropi v tem pomankanju pomagale. Leta 1946 so mesečno pripeljale v Evropo približno po 1,5 milijona ton premoga. Enajst drtav je prejelo te dobave, katerih vrednost je letno cenjena na 290 milijonov dolarjev. Te dobave so bile krite deloma z denarjem iz fondov bivše UNRRE in deloma z dolarskimi posojili za obnovo. Vso to količino je posebni evropski premogovni odbor razdelil svojim državam članicam po merilu njihovih potreb. Nekaterim evropskim državam pa njih finančna sredstva sploh niso dopuščala, pridobiti si njim določeno količino tega premoga. To zadrego so nekateri premogostile na ta način, da so si premog pridobile z zamenjavo za svoje produkte.

Avstrija je bila in je deloma še v veliki stiski. Pred vojno je uvozila okrog 200.000 ton premoga iz Češkoslovaške in Poljske. Še pred nekaj meseci pa je uvoz iz teh držav dosegel komaj šestinko predvojnega uvoza. Dobro se spominjam, da je točno pred enim letom, v januarju 1947, pomankanje premoga bilo vzrok, da je skoraj vsa avstrijska industrija morala prenehati s obratovanjem. Tovarne, ki so takrat božični delopust morali podaljšati za dva tedna, s obratovanjem sploh več pričeti niso moge. Na Dunaju je 250.000 po slopi ostalo brez kuriva. Tudi sekoral ves železniški promet je bil več tednov domala popolnoma ustavljen.

Nemirno zvišanje proizvodnje

Kasneje po so nekatera središča proizvodnje pokazala, da so prizadevanja za večje pridobivanje te rude vendarle imela uspeh. Že koncem leta 1946, je rancoska proizvodnja premoga presegla številke iz predvojne dobe. V Franciji obstoja takojimenovani Monnet-jev načrt, ki predvideva letno proizvodnjo 65 milijonov ton v primeri s sedanjo (izgube vsled nedavnih stavk niso vštete), ki znaša okrog 50 milijonov. Položaj je pa kljub temu vse prej kot rožnat, kajti izostal je v veliki meri ves uvoz, ki je prej znašal do 26 milijonov, medtem ko so nasprotno potrebe domače industrije zelo narasle. Da bi tudi tukaj pomagale, so se Združene države obvezale

pošiljati določene količine antracita (visokovrednega črnega premoga) in Leon Blum se je z uspehom zavzel za povišanje dobav iz Nemčije.

Proizvodnja na češkoslovaškem je že prekosila povprečje predvojne proizvodnje in znaša sedaj približno 1,125,000 ton mesečno. Kakor znano, obstoja na Češkoslovaškem dveletni načrt, v okvirju katerega namerala vlada produkcijo premoga dvigniti na 1,400,000 ton mesečno. Poleg črnega premoga, na katerega se nanašajo te številke, pa izkopljejo Čehi tudi precejšnjo množino rjavega premoga. Količina tega je proizvodnjo prekosila za 25%.

Zvišanje proizvodnje na Poljskem

Mnoge države upajo, da bodo mogle z dobavami poljskega premoga omiliti pomankanje v svoji industriji in gospodarstvu. Poljska se seveda trudi dvigniti svojo produkcijo do najvišje možne stopnje. Medtem ko je pred vojno njen letni izvoz znašal okrog 12 mil. ton, je v letu 1947 dosegel malone 20 milijonov ton in v letu 1948 ga nameravajo dvigniti na 28 milijonov ton. Koncem leta 1946 je njena proizvodnja dosegla 85% povprečja iz let 1935 do 1938. Poljska je izdelala velikopotezen načrt, v letu 1948 izkopliti 73 milj. ton in v letu 1949 celo 75 milj. ton premoga. Podlago za izvedbo teh načrtov seveda v glavnem nudi dejstvo, da so spodnjeležiški premogovni revirji tekom vojne utrpeli le malo škode in poleg tega je ugotovljeno, da leže tam največja evropska ležišča koksa. Pred vojno so približno eno četrtino poljskega premoga izvozili na Švedsko. Rusija je računala v letu 1947 uvoziti 12 milijonov ton poljskega premoga, medtem ko jih je leta 1946 prejela 8 milijonov. — Švedska se je potegovala za 300.000 ton mesečno, če bi bil prevoz neoviran. Še sedem drugih držav je sklenilo pogodbe za dobavo poljskega premoga. Dejstvo pa je, da se je Poljska obvezala eno četrtino do ene tretjine svojega premoga poslati Rusiji in tako se utegne zgoditi, da želje vseh drugih kupcev ne bodo mogle biti upoštevane.

Družinska mati je v čast vsakemu ognjišču

Materinski dan, ali praznik mater je najlepši med najlepšimi prazniki že več kot eno stoletje. Tujci, Američani in Angličani so se ga oklenili kar naenkrat in mu podelili blešč (odliko) narodnega praznika. Češčenje matere je vrelc vseh čednosti, lahko rečemo, njihova krona. Zato dajo bolj svobodno govoriti svojemu srcu danes očetje, bratje, možje in predvsem otroci, da proslavijo tisto, ki je srce ognjišča. Mati, mama, mamica! Kako sladka beseda! Prva, katero začne jecljati vsak otrok. Ni bridkosti, katere bi ne znala ublažiti mati, ne bolečine, ki bi je hotela ona pomiriti, ne napake, ki je ne bi mogla ali ne hotela ona odpustiti. Poleg nje se čuti otrok potolažen, miren, okrepčen. Ona je v stanu žrtvovati vse za svoje otroke, celo svojo hrano, celo svoje življenje. Najbolj zakrknjen zločinec pretaka solze ob vislicah, ko zagleda svojo ubogo mater.

Otrok in vrelc

Nek otrok se je igral na bregu malega potoka. Imel je v roki palico in se zabaval s tem, da jo je vtikal v valčke. Tedaj je bila palica vsa kriva in ko jo je potegnil ven iz vode, je videl, da je zopet ravna kot prej.

To se je zdelo otroku nenavadno. Zato se je razjezil nad vrelcem in rekel: "Ti si zares zelo čist in prozoren, toda tvoja čista in prozorna voda me je prevarila; pokazal si mi to česar ni bilo. Pojdi, nič več te nimam rad."

Tedaj je privrel iz vrelca slat dek in srebrn glas ter mu odgovoril: "Otrok moj, jaz ne varam, pač pa tvoj slaboten pogled ne more prodrati v igro mojih valov. To naj te pouči, da se ne boš preveč zanesel na pričevanje svojih oči!"

DELO DOBIJO

Delavce se sprejme ZA NALAGANJE TOVORA Nickel Plate

Freight House East 9. St. & Broadway Plača \$1.09 od ure. Cas in pol po 8 urah Vprašajte A. P. Phipps

Nickel Plate R. R. Co. E. 9. St. & Broadway (178)

Ženska dobi delo Sprejme se žensko, da bi prala in likala perilo. Naj pokliče KENmore 0034. (174)

Natakarico se sprejme Starost 25 do 30 let; ugodni delovni pogoji, izvrstna plača; prosta hrana in stanovanje v hišici za gostilno. Zglasite se besebno v Pittsburger Tavern, Route 422, Parkman, Ohio, telefon: Parkman 972. (Sept. 1, 2, 3, 10)

MALI OGLASI

Hiša za 2 družini Naprodaj je hiša za 2 družini na 173. cesti blizu Grovewood Ave. Ima 5 in 5 sob, dvojna garaža. Cena \$13.400. Za podrobnosti pokličite KE 8795. (174)

Ugoden kup \$4500 kupi 147 aktov farmo na cesti št. 90, Cherry Valley, Ashtabula okraj. Za informacije pokličite A. Miller SK 6200. (176)

Par išče stanovanje Zakonski par, ki oba delata, išče stanovanje 4 do 5 sob. Kdor ima kaj primerne, naj pokliče po 430 popoldne KE 6991. (174)

Kdo ima oslo? Potrebujem pravi starokrajski brusilni kamen (oslo) za kose. Ako ga ima kateri od rojakov in ga hoče prodati, naj se zgleda v Norwood Cafe, 6406 Superior Ave. —(173)

Stanovanje iščejo Radi bi dobili 5 ali 6 sob, 3 otroci v družini; mož zna vse popraviti pri hiši. Odgovorna družina. Kdor ima kaj primerne, naj pokliče RA 7588. (173)

Slovenci, pozor V najem se odda 60 akrov obsegačo farmo. Po dogovoru lahko tudi lastujete. Zglasite se samo taki, ki ste že navajeni delati na farmah. Prednost ima odrasla katoliška družina. Pišite ali se zglasite pri Mrs. Angeli Hite, R. F. D. 2, Thompson, O. telefon: Thompson, Ohio 2-552. (174)

Preša naprodaj Naprodaj je dobro ohranjena preša za gradje in mlin; srednje velikosti. Kdor bi rad kupil naj pokliče KE 7332. (172)

Lepa prilika Naprodaj je 3 in 1/4 akrov zemlje v novi slovenski naselbini; je 270 sadnih dreves zasajenih in dovolj prostora za "garden." Podrobnosti izveste v tretji hiši na desno, južno od Euclid Ave. na 3176 Richmond Rd. pri Joe Kne. (174)

Išče stanovanje Mr. in Mrs. A. Kutnar iščeta 3 ali 4 sobe. Kdor ima kaj, naj pokliče EX 2589. —(172)

Vas muči glavobol!

Nabavite si najboljšo tableto proti glavobolu v naši lekarni.

Mandel Drug 15702 Waterloo Road Cleveland 16, Ohio

Nemške žene in dekleta pomagajo pri delu. — Slika nam predstavlja nemške ženske, ki so priskočile na pomoč pri gradnji zrakoplovnega pristanišča, ki ga je pričela graditi ameriška armada v francoski zoni Berina. Pričujejo, da bo to letališče zgotovljeno do zime in bo s tem povečan zračni dovoz za 5.000 ton dnevno.

SEDMAX Moving & Storage

ALSO LIGHT EXPRESSING

1024 E. 174 St.

KE 6588

MAK

ONE DAY

MULTIPLE VITAMIN CAPSULES YOUR BUY WORD

Perhaps you need vitamins. If you do, you need capsules that are potent, easy and convenient to take. Remember, each One-Day Brand Multiple Vitamin Capsule contains the full daily quantities of 14 vitamins, whose requirements in human diet have been established.

Take one capsule every morning and you can forget about vitamin supplements for the rest of the day. That's CONVENIENCE. Pay for only one capsule each day. That's ECONOMY.

GUARANTEE Your money back if, after taking a single One-Day Brand Multiple Vitamin Capsule every day for thirty days, you are not entirely satisfied. We are sure to ask for One-Day Brand Multiple Vitamin Capsules.

MAK LABORATORIES, INC. Detroit, Michigan

Izgubljeni svet

ROMAN

"To pa menda ne drži. Odnegli ste na vsak način podpluto oko, in to že lahko objavimo. Mi se ne pustimo užugati, go spod Molone. Mi že naučimo tega gospoda kozjih molitvic! Jutri sprožim tak uvodni članek, da ga zona popade! Pripravite mi torej takoj gradivo in za vedno vam ožigosam tega junaka. Kako bi naj naslovil članek 'Profesor Munchausen'? Kaj bi ne bilo to prav, z debelim tiskom? Ali pa 'Sir John Mandeville redivivus? Cagliostro'? Ali po kakem drugem zgodovinskem sleparju in postopacu? Razkrinkal ga bom: saj ni nič drugega nego goljuf!"

"Jaz bi tega ne bi storil, mister McArdle."

"Zakaj pa ne?"

"Zato, ker profesor ni slepar."

"Kaj?" je zatulil McArdle. "Menda mi vendar nečete povedati, da verjamete njegovim bedastim pravljam o mamutih, mastodontih in vleikanskih morskih kačah?"

"Ne, o tem vam ničesar ne vem povedati. Ni mi sploh znano, da bi komu hotel profesor natvezati slične stvari. Zdi pa se mi, da je res odkril nekaj novega."

"Človek božji, potem pa napišite hitro kaj o tem!" "Saj bi to tudi prav rad storil, a povedal mi je vse, kar zdaj vem, strogo zaupno in pod pogojem, da ne smem o tem pisati." Smatral sem za umestno glavnemu uredniku kakor se da kratko sporočiti profesorjeve podatke. "Zdaj veste, za kaj gre."

A McArdle je naredil jako nezaupen obraz.

"Veste kaj, mister Malone," je rekel naposled, "vsekakor se ne nanaša ta vaša obljuba na današnje znanstveno zborovanje. Mislim, da bo o njem komaj poročal kak drug list: o Waldronu so že pisali itak velikokrat, pa ne ve nihče, da bi tudi Challenger govoril. Če nam bo sreča mila, napravimo lahko sijajen posel! Pojdite torej k seji, pa prinesite nam dokaj podrobno poročilo. Rekel bom stavec, naj pustijo do polnoči za vaš članek potreben prostor."

Dan mi je torej obljuboval veliko posla. Zato sem zgodaj odšel k kosilu v Klub Divjakov. Dobil sem tam Tarpa Henryja in mu na kratko povedal o svojih doživljajih. Poslušal me je z nezaupnim smehljajem na svojem suhem obrazu in se pričel krobotati, ko sem mu zaupal, da me je profesor prepričal.

"Dragi moj otrok, saj ne pozna življenje sličnih dogodkov. Ni mogoče, da bi kdo slučajno nekaj tako velikanskega odkril in izgubil potem vse dokaze. Le pustite take zgodbe romanopiscem. Ta vaš možakar je tako poln zvijač kakor vse opice v londonskem zverinjaku. Vse, kar vam je pravil, je na debelo zlagano."

"No, in ameriški pesnik?"

"Nikoli ga ni bilo na svetu."

"Saj sem vendar videl zvezek z njegovimi slikami."

"To je bila Challengerjeva risanka."

"Po vašem je torej naslikal to zver profesor sam?"

"Seveda, kdo pa drugi?"

"No, in fotografski posnetki?"

"Saj na njih ničesar ni videti. Sami vendar pravite, da ste razločili le neko ptico."

"Pterodaktila."

"On tako pravi. Vcepil vam je tega pterodaktila v glavo."

"No dobro, kaj pa potem s

kostmi?"

"Prvo je potegnil najbrž iz kake Irish stew, (Irska obara) drugo pa je nalašč naročil, da podpre svoje trditve. Spreten človek, ki razume svoj posel, ponaredi enako lahko fotograf-sko sliko in tako kost."

Ob tej razlagi sem se počutil res nekam nerodno. Morebiti sem se vendarle prehitro ujel? Potem pa me je nenadno razsvetlila sijajna misel.

"Ali bi šli z menoj k predavanju?"

Tarp Henry je zamišljeno pogledal v zrak.

"Ne bi rekel, da je posebno priljubljen ta vaš genialni Challenger," je rekel. "Je dosti ljudi, ki bi jako radi z njim obračunali. Lahko mirno trdim, da je med najbolj obso-vraženimi osebami v vsem Londonu. Če se le prikaže na plan medicinsko dijaštvo, postane ta večer prav vroč. Nič me ne vleče tja, kjer se dviga preveč prahu."

"Če hočete biti pravičen na-pram Challengerju, morali bi vendar slišati, kako se bo zago-varjal."

"Hm, to že. Spodobnost to res zahteva. No, pa naj bo: grem torej z vami."

Ko sva prišla k poslopju, sva takoj videla, da je naval vse večji, kakor se bi dalo pričakovati. Pred vrati je stala dolga vrsta elektromotorjev, ki so izkrcali belobrade profesorje, medtem ko se je valila skozi obokan vhod temna množica skromnih pešcev. Gneča je kazala, da je med poslušalci raz-en akademskega tudi dokaj ostalega občinstva. Res sva se prepričala, čim sva se vsedla, la vlada na galeriji in v zad-njih vrstah sedežev mladostno, zziroma paglavsko razpolože-nje. Zagledal sem, ko sem se ozrl, dolgo vrsto značilnih ve-selih medicinskih dijaških obra-zov. Videti je bilo, da je po-slala vsaka velika londonska polnica skupino svojih zastop-nikov. Od kraja je bilo občinstvo še dokaj dobrodušno, če-prav ponekod objestno. Prepe-zalo je v zboru odlomke pri-ljubljenih cestnih popevk, in si-zer z navdušenjem, ki je tvorilo lokaj čuden uvod k znanstve-nemu predavanju. Kazalo se je tudi nagnjenje za osebno zbala-nje. Slišati je bilo več imen; večina navzočih si je menda nocoj obetala precej zabave, če-prav so bile na ta način od nav-jušene mladine "počasčene" osebnosti nedvomno dokaj v za-dregi. Ko se je n. pr. na odru prikazal stari dr. Meldrum v svojem dobro poznanem starin-skem cilindru z zakrivljenim krajem, iz pod katerega so štr-leli sivi kodri, so se slišala od-povsod vprašanja: "Kje pa ste dobili ta pokrov?" Doktor se je moral hitro odkriti in sramež-ljivo zataknil klobuk pod svoj stol. Ko je prišepal na svoj prostor revmatični profesor Wadley, se je dvignilo povsod izredno živo zanimanje za nje-gov bolni palec na nogi, in ta pozornost mu je bila seveda mučna.

A največje navdušenje se je dvignilo, ko se je prikazal in odkorakal proti svojemu stolu, skrajnemu v prvi vrsti na od-ru, moj novi znanec profesor Challenger. Čim je pomolil izza ogla svojo črno brado, ga je pozdravilo tako tulenje, da sem nehote zaslutil: vendar utegne Tarp Henry imeti prav — saj je močno slutil, da se ni so zbrali vsi ti ljudje samo ra-di predavanja, temveč jih je privlačila vest, da se udeležijo slavnemu profesorju javne razpra-

ve. Še v srednjih vrstah, kjer so sedeli sami dobro oblečeni ljudje, se je dvignil splošen smeh, ki je napravil vtis, da je tudi temu izbranemu občinstvu prav po godu študentovsko raz-grajanje. Profesorju namenje-ni hrupni pozdrav je bil res sličen divjemu rjoenju, ki ga dvignejo zveri v kletki, ko za-slišijo korake čuvaja, ki prihaja s hrano. Morebiti je bil ta sprejem nekoliko izživalen, v splošnem pa sem imel vendar vtis, da velja hrupno kričanje prej osebi, za katero se vsi za-nimajo in od nje kaj pričakuje-jo, ne da bi bila samo zasmehovana in obsovržena.

Challenger se je samo prezirljivo in mirno smehljaj, kakor to stori potrpečljiv, dobro-dušen mož napram kričeči otroški tolpi. Mirno se je usedel, globoko vzdihnil, izbočil prsa in gledal z napol zaprtimi ošab-nimi očmi množico ter si nežno gladil brado. Komaj se je po-leglo razburjenje, sta se že pri-kazala spredaj na odru profes-or Ronald Murray, predsednik, in predavatelj profesor Waldron.

Upam, da mi ne bo profesor Murray izameril, če zapišem, da ima navadno napako, ki je lastna večini angleških govornikov: ni mogoče namreč razume-ti, kaj govorijo. Sploh je zame ena izmed ugank sodobnega življenja, zakaj se ne po-trudijo ljudje, da bi se naučili umljivo govoriti, če že imajo karkoli pametnega povedati poslušalcem? Z istim uspehom bi lahko kak pameten mož po-skušal pretakati dragoceno te-kočino iz vira v posodo skozi zaprto cev, katero bi prav la-hko bilo odpreti. Profesor Mur-

ray je zaupal več globokomiselnih opazk svojih beli ovratnici in steklenici z vodo, ki je stala na mizi, ter obenem prebrisano mežikal srebrnemu svečniku na svoji desni strani. Slednjič se je usedel in ob splošnem napol-glasnem pozdravljanju je vstal znan učenjak, priljublje-ni poljudni predavatelj, profes-sor Waldron.

Bil je dolg in koščen človek z ostrim glasom ter rezkimi kretnjami, zato pa je obvladal kakor nihče drug umetnost, po-dati svojim mislim za poslušalce primerno obliko. Govoril je popolnoma umljivo za po-vprečno občinstvo in je včasih celo znal zbuditi splošno zani-manje. Razpvaljal je o naj-težjih vprašanjih ponekod v

šaljivi obliki. Utegnil je na ta način prav zabavno predavati, recimo, o nastopu enakonočja ali o razvoju vretenice.

Podaj nam je v glavnih pote-zah bežen, znanstven pregled zgodovine o postanku sveta, ter krčenje zemljske skorje, Govoril je preprosto, umljivo

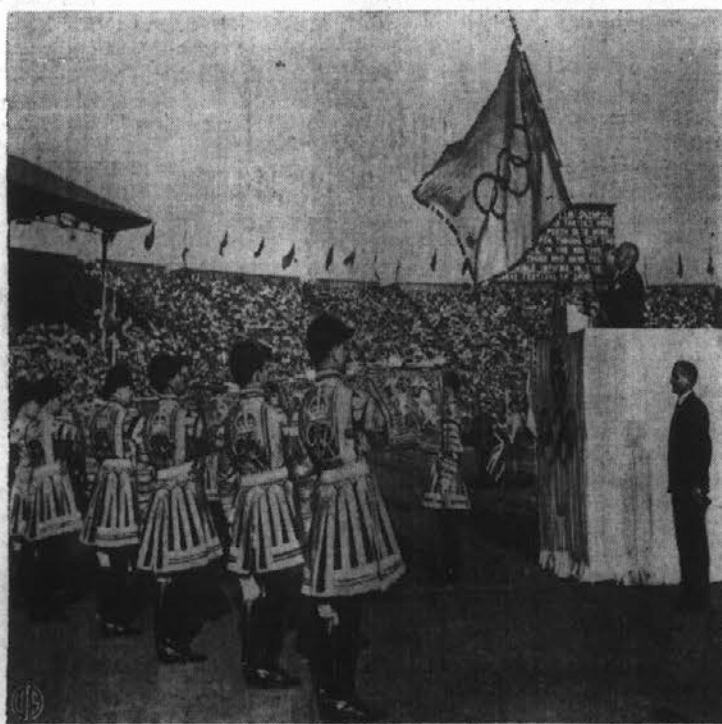
in ponekod celo slikovito. Pri-povedoval nam je o nekdanji zemeljski krogli, ogromni žare-či plinasti obli, ki se je svetila sredi vseмирja. Naslikal je potem ohlajevanje in strnjenje ter krčenje zemljske skorje, vzrok nastanka gorovja.

—AND THE WORST IS YET TO COME
—in najhujše še le pride

Louis St. Laurent, star 66 let in bivši minister za zunanje zadeve v kanadski vladi je bil nedavno izvoljen načelnikom liberalne stranke bo s tem nadomestil ministerskega predsednika W. L. Mackenzie King, ki je zavzel to pozicijo 30 let. St. Laurent bo zavzel to mesto, kakor hitro odide Mackenzie King v pokoj.

Mrs. Frances E. Snyder iz Fox Chase, Pa. je pred kratkem praznovala svoj 102. rojstni dan. Zato priložilo je dobila mnogo pismenih čestitk, katere je prebrala še brez ocal. Živi pri svoji hčeri in največ časa porabi za čitanje časopisov in poslušanje radio programov.

1948 OLYMPICS END WITH FLOURISH — As quaintly-dressed trumpeters sound their instruments in Wembley Stadium, Sir Frederick Wells, Lord Mayor of London (nearest camera) stands on the tribune of honor and holds the Olympic flag. It will remain in his possession until the 1952 Olympiad in Helsinki, Finland. Next to him is J. Sigfrid Edstrom, president of the International Olympic Committee. In right foreground is Lord Bughley, chairman of the organizing committee.

Izdelovalec cokol. — Kljub temu, da se usnje že lažje dobi po Marshallovem načrtu, so leseni čevlji ali coker še vedno popularne v splošnem na Holandskem. Vam Zwienene iz Lekkerwerf, ki nam ga kaže slika, dnevno izdeluje coker iz vrbovega lesa, katere na soncu posuši in tako posušene so potem nedovzetne za vlago.

Gitson Optical Company
5005 SUPERIOR AVE.
MI smo v vaši bližini!
NIČ STITNOSTI ZA PARKANJE!

Očala narejena in pomejena na predpis vašega zdravnika. Popravimo vam očala. Nadomestimo strte šipe.

PRIMERIMO VAM JIH ZASTONJ

MI imamo največje in najbolj kompletne priprave za izdelovanje ocal v Clevelandu. Zagotovljeni ste lahko, da dobite pri nas natančnost, točno postrežbo in umerne cene.

MI vam napravimo sončna očala po vaši lastni želji.

GITSON OPTICAL COMPANY
5005 SUPERIOR AVE.
Očalni in vedenci v vaši bližini!

JOHN OBLAK
1928 FORD V8
MOVING
CLEVELAND

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAK
HE 2730. 1146 E. 61st St.

SE PRIPOROČAMO ZA POPRAVILA FENDERJEV, OGRODJA IN ZA BARVANJE AVTOMOBILOV.

SUPERIOR BODY & PAINT CO.
6605 ST. CLAIR AVENUE
FRANK OVELBAR, lastnik

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pri-dite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina
6117 St. Clair Ave. HEnderson 0628